

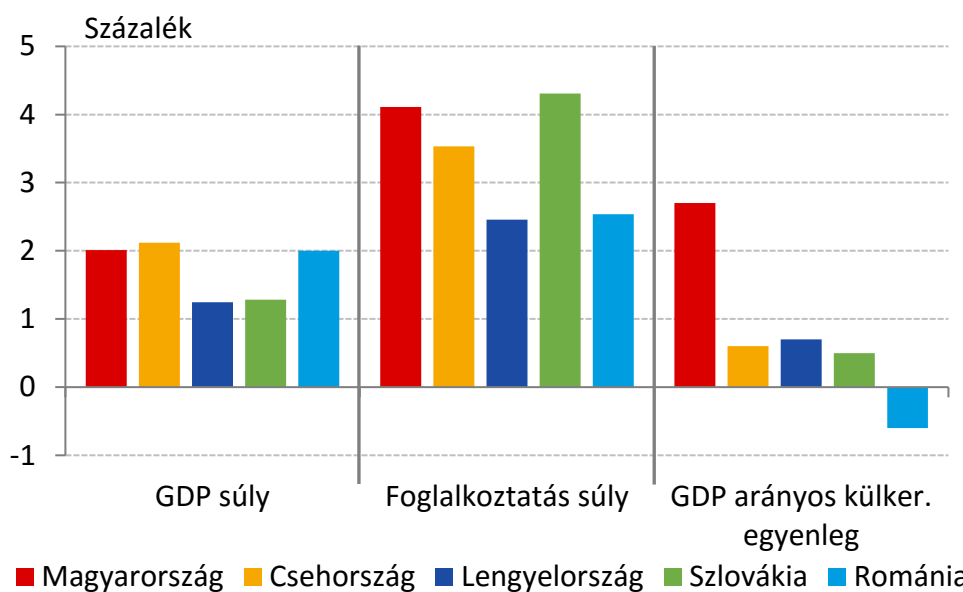
Korcz Kálmán Géza – Spéder Balázs

Gyorsító pályán – 5+1 tényező a hazai turizmus virágzása mögött

Az elmúlt években Magyarország egyre jelentősebb turisztikai célponttá vált a világban. 2018-ban mintegy 58 millió külföldi vendég érkezett Magyarországra és kiadásait tekintve közel 2100 milliárd forintot költöttek hazánkban. Külkereskedelmi mérlegünkben a folyamat nagy mértékben hozzájárult a szolgáltatásegyenleg számottevő javulásához, ellensúlyozva az áruegyenleg egyre kisebb aktívumát. Cikkünkben áttekintjük a turizmus ágazat felértékelődésének hátterében álló legfontosabb tényezőket.

A hazai szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás ágazat hozzáadott értéke 2017-ben – az általános GDP növekedés ütemét messze túlszárnyalva - 11,5 százalékkal bővült éves összevetésben. A 2018-ra vonatkozó részletes adatok még nem állnak rendelkezésre, így az ágazat teljesítményét leginkább a kereskedelem, gépjárműjavítás, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás szektorok együttes teljesítménye alapján értékelhetjük. A 7,9 százalékos bővülés alapján az elmúlt évben is folytatódhatott a **turizmus immár hatodik éve tartó szárnyalása**. Az ágazat lendületes növekedését mutatja, hogy a turizmus hozzáadott értéke 2010 óta közel 40 százalékkal bővült, több mint másfélszer gyorsabb növekedést mutatva, mint a teljes hazai GDP. Ezzel összhangban az ágazat fokozatosan növekvő szerepet töltött be a hazai gazdaságban. Jól jelzi a szektor növekvő szerepét, hogy az ágazat a GDP-ben és foglalkoztatásban képviselt aránya alapján hazánk második, míg a külkereskedelmi egyenlegben betöltött szerep tekintetében pedig első helyezéssel bír a régiós rangsorban (1. ábra).

1. ábra: A turizmus ágazat leíró statisztikája a Visegrádi régióban és Romániában, 2018

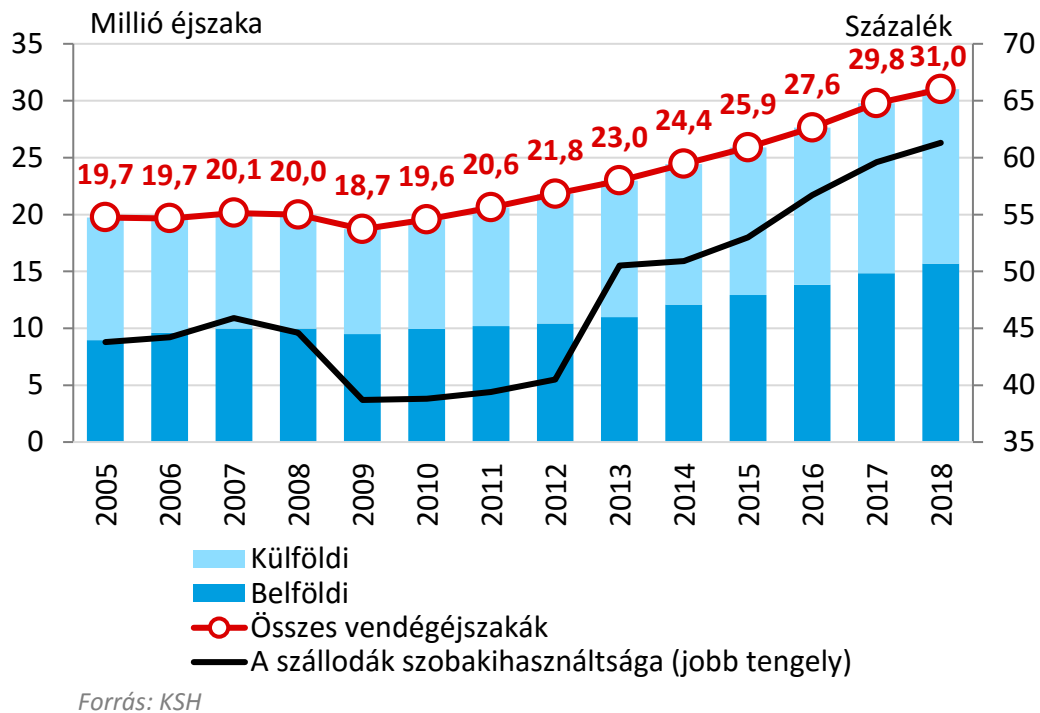

Megjegyzés: A szűken értelmezett turizmus ágazat hozzáadott értéke 2018-ra vonatkozóan MNB becslés. 2018-ban nemzeti számlás adatok még nem elérhetők a foglalkoztatásra, így a munkaerőpiaci felmérést vettük figyelembe.

Forrás: Eurostat, MNB becslés

A turizmus kedvező teljesítményét nem csak az ágazati hozzáadott-érték, hanem a nyers statisztikai alapmutatók is jól jelzik. A 2005 és 2010 közötti években stabilan 19-20 millió vendégéjszakát regisztráltak Magyarországon, a válság óta azonban folyamatos növekedés volt megfigyelhető. **Az ország szempontjából egyre fontosabb ágazatban a vendégéjszakák száma 2018-ra 31 millióra emelkedett**, melyhez a külföldi és belföldi turizmus emelkedése közel azonos arányban járult hozzá (2. ábra). Az idegenforgalom elmúlt időszakos bővülését a folyamatosan növekvő szobakihasználtság is jól jelzi: **a 2010-es 38,7 százalékról 2018-ra már 61,3 százalékosra emelkedett a mutató értéke. Csúcsidőszakokban egyre nehezebb szabad szobát találni.**

2. ábra: A külföldi és belföldi vendégéjszakák és a szállodák szobakihasználtságának alakulása

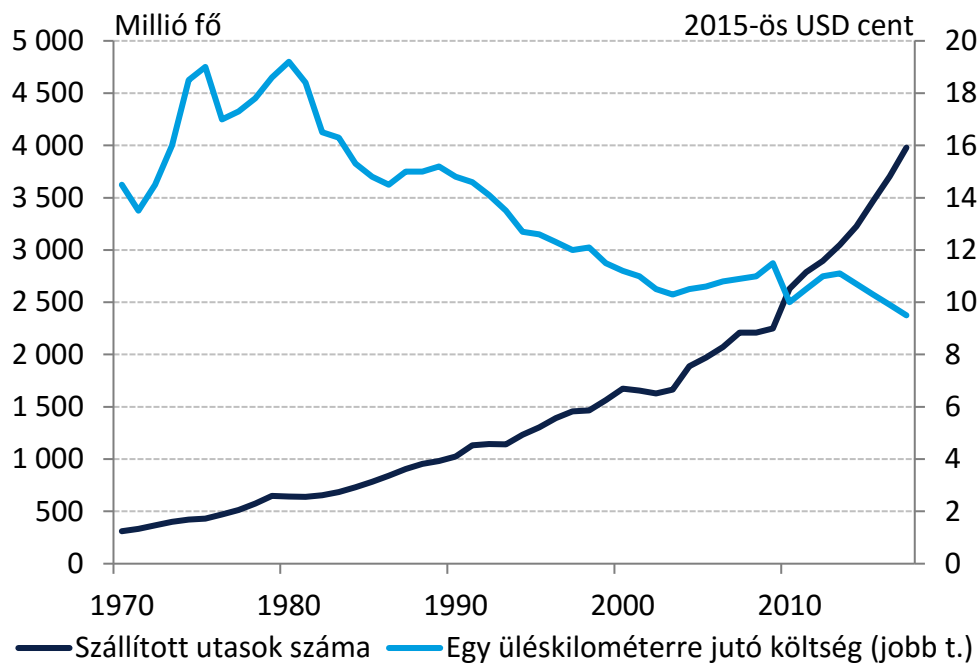

5+1 fontos tényező, ami hozzájárult a hazai turizmus fellendüléséhez:

1. A turizmus a globális élményipar egyre fontosabb pillérévé vált. A fogyasztói szokások egyre markánsabban átalakulnak. Ennek egyik eleme, hogy – különösen a fiatalabb generációk esetében – a fizikai javak birtoklásával szemben fontosabbá válnak a megszerezhető élmények. **A turizmus és a hozzákapcsolódó szolgáltatások egyre erősebben globalizálódnak.** Az utazási szokások változása is kedvezett a hazai idegenforgalomnak. Egyre inkább jellemzővé váltak a **többszöri, rövid utazások**. Ez pedig nemcsak a budapesti városlátogatások emelkedéséhez, hanem egyéb hazai célpontok növekvő látogatottságához is hozzájárult.

2. A távolsági utazási költségek globális csökkenése. A repülés feltalálása óta hosszú ideig csak egy szűk réteg engedhette meg magának, azonban az 1970-es évek olajválságait követően a sugár-meghajtású repülőgépek méretének jelentős megnövekedésével radikálisan csökkentek az egy utasra jutó utazási költségek. A repülés költségeinek csökkenéséhez a piaci verseny intenzívebbé válása, majd a 2000-es években a fapados járatok elterjedése és az internetes jegyár-összehasonlító oldalak térnyerése is hozzájárult. **A repülés a mindennapjaink részévé vált, már nemcsak egy szűk réteg, hanem egyre nagyobb tömegek engedhetik meg maguknak a nemzetközi utazásokat** (3. ábra).

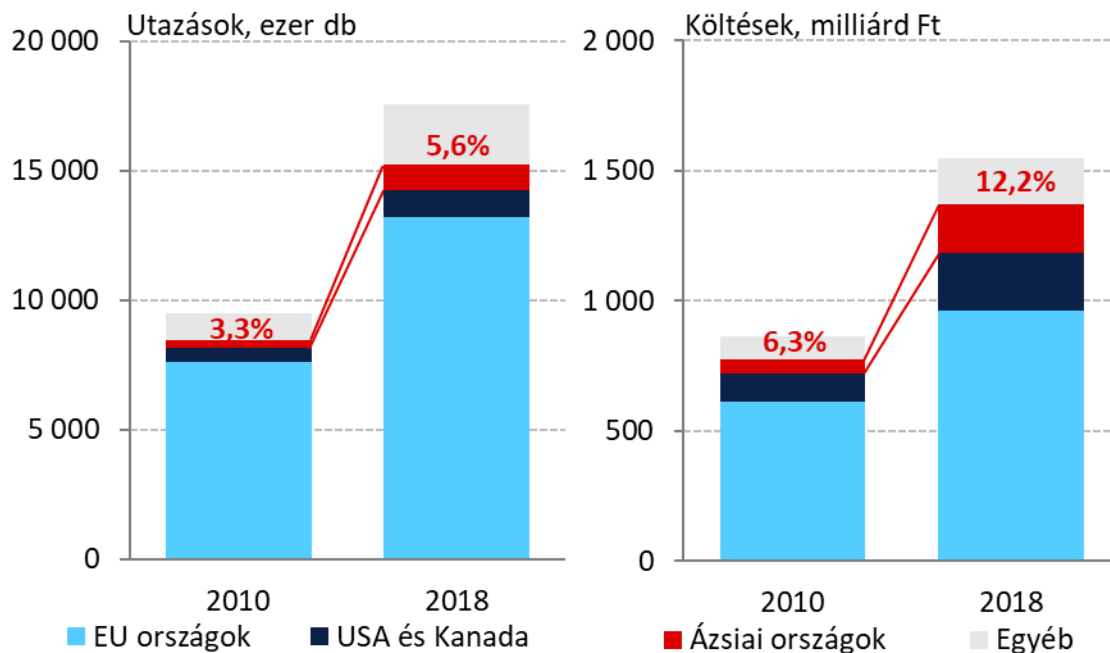
3. ábra: A repülési költségek és a szállított személyek számának alakulása 1970 óta

Forrás: McKinsey, IATA

3. A globális középosztály felemelkedése. A feltörekvő országok (különösen Kína és India) középosztályának jövedelmi helyzete folyamatosan és jelentősen javul. Ezzel összhangban **Ázsiából egyre nagyobb kereslet jelenik meg a világ és Európa turisztikai szolgáltatása iránt.** A versenyben hazánk a gazdasági és diplomáciai kapcsolatok erősödésének, valamint a kiváló földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően kedvező pozícióba került. A Turisztikai Világszervezet 2018-ban közel 700 millió fő érkező turistát regisztrált. Ha az utóbbi évek dinamikáját vesszük figyelembe, abban az esetben ez a szám 2020-ra akár átlépheti a 750 millió főt is. Ráadásul az úticélok kiválasztásánál felértékelődött a közbiztonság szerepe, ami a jövőben a Visegrádi országok és hazánk esetében is egyre fontosabb versenyelőnyt jelenthet, ami jól látható a hazánkba érkező ázsiai turisták megnövekedett szerepéből (4. ábra).

4. ábra: A hazai többnapos utazások számának és költségeinek földrajzi megoszlása

Forrás: KSH

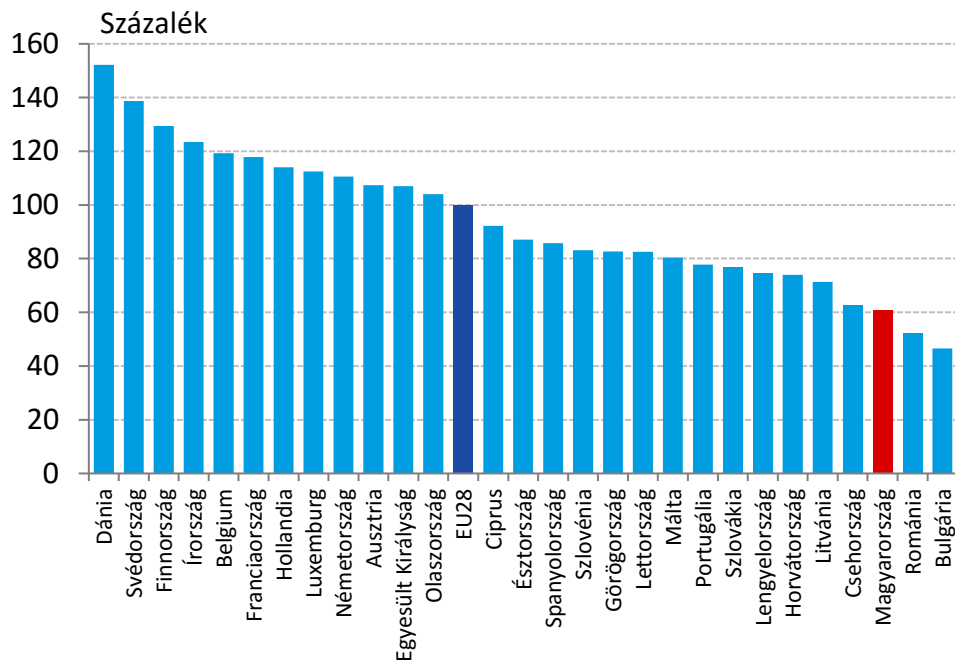
4. A belföldi turizmus erősödését jelentősen támogatták a kedvező jövedelmi alapfolyamatok.

A foglalkoztatás 2010 óta csaknem 800 ezer fővel bővült, miközben a nettó reálkeresetek nyolc év alatt 41 százalékkal emelkedtek. Az egykulcsos jövedelemadó és a családi adózás bevezetése, illetve a Munkahelyvédelmi Akcióterv számottevően növelték a rendelkezésre álló jövedelmet, ezzel is erősítve a hazai turizmust. Emellett a SZÉP-kártya is hosszú évek óta a belföldi turizmus ösztönzésének legfontosabb eszköze, támogatva az ágazat ellenállóképességét.

5. Jelentős fejlesztések történtek a turisztika területén. Az egyre növekvő kereslettel összhangban a **turisztikai kínálat is bővült Magyarországon.** A jelenlegi teljes kereskedelmi-szálláshely kapacitás meghaladja a 350 ezer férőhelyet, mely a válság óta közel 50 ezer férőhellyel bővült. **A jelentős kormányzati beruházásoknak köszönhetően folyamatosan zajlik a történelmi és kulturális központok felújítása, modernizálása.** Emellett Magyarország a sport-, a gasztro- és konferenciaturizmus területén is egyre vonzóbb célponttá vált.

+1. Az ár, mint versenyképességi tényező. Mint az élet megannyi területén az utazási célpontok kiválasztásakor is fontos szempont az ár/érték arány alakulása. Az ide látogatók számára a hazai éttermek és hotelek árverseny-képessége az uniós országok közül kiemelkedik. **2018-ban a hazai éttermek és hotelek árszintje 61 százalékot tett ki az unió átlagának (5. ábra).** A legnagyobb számú turista célpontok közül a dollárban kifejezett árak rangsorában Budapest a legversenyképesebb árakat mutató harmadban helyezkedik el, amihez a válságot követően bekövetkezett forint leértékelődés is hozzájárult (6. ábra).

5. ábra: Az éttermek és hotelek összehasonlítható árszintje, 2018 (EU28=100)

Forrás: Eurostat

A turizmust meghatározó legfontosabb nemzetközi megatrendek egészen bizonyosan a következő években is folytatódnak. A technológiai fejlődéssel, a platform alapú gazdaság elterjedésével és a szállítási költségek csökkenésével a turizmus előtti akadályok még inkább lebomlanak. Hazánk turisztikai szerepe kedvező adottságainknak és az elmúlt években elért eredményeiknek köszönhetően még inkább felértékelődhet, ami egy új geopolitikai pillanatot is jelenthet az ágazat számára. Ne szalasszuk el! Az ágazatot is érintő versenyképességi reformokkal tovább vihető a már megszerzett lendület.

„Szerkesztett formában megjelent a növekedés.hu oldalon 2019. október 9-én.”